

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RIBOJAMŲJŲ PRIEMONIŲ DĖL KARINĖS AGRESIJOS PRIEŠ UKRAINĄ NUSTATYMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS)

Institucija	Pastabos	Įvertinimas
Viešųjų pirkimų tarnybos 2023-02-24 raštas Nr. 4S-211	<p>Įvertinus teisės aktų projektus, nėra aišku, koks būtų šiuo metu galiojančio teisinio reguliavimo nustatomų ribojimų, išvardintų Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo aiškinamajame rašte, statusas, atlikus siūlomus įstatymų pakeitimus, t. y. ar Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte minimos ribojamosios priemonės būtų suprantamos kaip apimančios aukščiau minėtame aiškinamajame rašte išvardintus šiuo metu galiojančius ribojimus. Pažymėtina, jog ribojimai, taikytini viešuosiuose pirkimuose, nėra paprastai įgyvendinami, taip pat ne visų jų taikymas yra privalomas (pvz., aiškinamajame rašte minimų Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 2¹ dalies nuostatų taikymas yra perkančiųjų organizacijų teisė, o ne pareiga), jų tinkamas taikymas gali reikalauti trečiųjų šalių (pvz. kompetentingų institucijų) sprendimų ar informacijos pateikimo ir pan. Jei tokie ribojimai būtų suprantami kaip patenkantys į Tarptautinių sankcijų įstatymo reguliavimo sritį, atitinkamas Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas taikantiems subjektams gali būti sudėtinga prognozuoti jiems konkrečiu atveju tenkančias pasekmes ir (ar) taikomą atsakomybę, pvz., ar bus taikoma administracinė atsakomybė, jei konkreti Viešųjų pirkimų įstatymo nuostata pritaikyta (pvz., <i>nustatyti ribojimai pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 47 straipsnio 9 dalį, tačiau dėl objektyvių aplinkybių pirkimų vykdytojai nepavyko jos tinkamai įgyvendinti (pvz., sutarties vykdymo metu paaiškėjo, kad tiekėjų</i></p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyti šiuo metu galiojančio teisinio reguliavimo nustatyti ribojimai neturi jokios teisinės galios šio įstatymo projekto apimtyje, jie skirti parodyti platesnį paveikslą, kaip šiuo metu Lietuvoje reglamentuojami panašūs klausimai, kuriuos sprendžia Įstatymo projektas. Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių reaguojant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą nustatymo įstatymo projekte numatyti ribojimai nustatyti atsižvelgiant į Tarptautinių sankcijų įstatyme numatytą teisinį pagrindą nustatyti ribojamąsias priemones Lietuvos Respublikos teisės aktais. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyti šiuo metu galiojančio teisinio reguliavimo nustatyti ribojimai yra nustatyti remiantis kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytais pagrindais.</p>

	<i>kontroliuojantys asmenys yra registruoti Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 14 dalyje numatyta sraše nurodytose valstybėse ar teritorijose).</i>	
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2023 m. vasario 27 d. raštas Nr. 3-787.	Nepateikti argumentai, kodėl Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių reaguojant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą nustatymo įstatymo projekte ribojamosios priemonės nustatomos tik Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams. Pasibaigus vykdomai karinei agresijai prieš Ukrainą ar kitaip pasikeitus faktinėms aplinkybėms minimo įstatymo pavadinimas prarastų aktualumą, o tai suponuotų normos taikymo problemas.	Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių reaguojant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą nustatymo įstatymo projekte apibrėžiant įstatymo paskirtį, nenurodoma, kad ribojamosios priemonės gali būti nustatomos tik Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiams. Ribojamosios priemonės gali būti nustatytos ir kitų šalių piliečiams, jei tai bus reikalinga reaguojant į užsienio valstybių vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą.
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023-02-27 raštas Nr. 1D-1077	Siūlomo RPĮ 2 straipsnio atsisakytina kaip perteklinio, kadangi pats RPĮ tiesiogiai išvedamas iš TSĮ, todėl ne tik ribojamosios priemonės yra nustatomos ir įgyvendinamos, bet taip pat ir priežiūra atliekama ir poveikio priemonės taikomos ir kt. TSĮ nustatyta tvarka.	Neatsižvelgta. Ribojamųjų priemonių reaguojant į vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą nustatymo įstatymas yra atskiras įstatymas, todėl 2 straipsnis, kuriuo pateikiama nuoroda į Tarptautinių sankcijų įstatymą yra būtinas siekiant nurodyti pagrindą, kuriuo priimamos įstatyme numatomos ribojamosios priemonės.
	Siūlome ribojamąją priemonę dėstyti taip: „Sustabdomas Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų ir sprendimų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės priėmimas, išskyrus atvejus, kai prašymas pateikiamas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atsisakymo arba kai sprendimas priimamas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo atsisakius Lietuvos Respublikos pilietybės ar įgijus kitos valstybės pilietybę.“ Pilietybė yra nuolatinis asmens politinis teisinis ryšys su valstybe, grindžiamas abipusėmis teisėmis bei pareigomis ir iš jų išplaukiančiu savitarpio pasitikėjimu, ištikimybe bei gynyba. Pilietybė nėra vien formali teisė	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad <u>Jungtinių Tautų Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje (1948 m.) įtvirtinta, kad kiekvienas turi teisę į pilietybę; iš nieko negali būti savavališkai atimta jo pilietybė ar teisė ją pakeisti</u> (15 straipsnis). Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio 1 dalyje yra nurodytas pagrindinis Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo būdas: Lietuvos Respublikos pilietybė įgyjama gimstant. Pagal Konstitucijos 12 straipsnį pilietybė gali būti įgyjama ne tik gimimu, bet ir kitais įstatyme nustatytais pagrindais. Lietuvos Respublikos konstitucinis teismas yra pasisakęs, kad iš Konstitucijos 12 straipsnio įstatymų leidėjui kyla pareiga įstatymu nustatyti Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo pagrindus ir sureguliuoti Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką. Be to, pažymėtina, kad Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos

<p>kategorija, ji visada yra neatskiriama susijusi su tautos ir valstybės suvereniteto, nacionalinio identiteto, asmens teisių ir laisvių klausimais. Pilietybė lemia asmens teisinį statusą, pilietybės turėjimas – tai prielaida turėti visas teises ir laisves, įtvirtintas Konstitucijoje ir įstatymuose. Šiame kontekste pažymėtina, kad kai kurias teises turi tik piliečiai, pavyzdžiui, teisę dalyvauti valdant savo šalį tiek tiesiogiai, tiek per demokratiškai išrinktus atstovus, teisę rinkti ir būti renkamam į Lietuvos Respublikos Seimą, teisę stoti į valstybinę tarnybą, įstatymų leidybos iniciatyvos teisę ir kt. Tik Lietuvos Respublikos piliečiai turi teisę kurti Lietuvos valstybę, t. y. turi teisę spręsti, kokia turi būti Lietuvos valstybė, nustatyti Lietuvos valstybės konstitucinę santvarką, valstybės valdžią įgyvendinančių institucijų sąrangą, asmens ir valstybės teisinių santykių pagrindus, šalies ūkio sistemą ir pan. Be to, pilietybė suponuoja valstybės pareigą ginti savo pilietį tiek šalyje, tiek už jos ribų (žr., pvz., Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimą). Lietuvos Respublikos pilietis turi laikytis Konstitucijos, įstatymų, tarptautinių sutarčių, vykdyti juose nustatytas pareigas, saugoti Lietuvos Respublikos interesus, padėti stiprinti jos galią ir autoritetą, būti jai ištikimas.</p> <p>Įvertinę pilietybės instituto (pilietybės teisinių santykių) svarbą ir reikšmę bei siekdami nesudaryti galimybės įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę tų valstybių piliečiams, kurios dalyvauja vykdamas Rusijos Federacijos agresiją prieš Ukrainos valstybę ir užtikrinti nacionalinio saugumo interesus, siūlome sustabdyti Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų ir sprendimų dėl Lietuvos Respublikos</p>	<p>piliečiai, kurie kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos įgijimo, gali būti lietuvių kilmės asmenys. Tuo tarpu Konstitucinis teismas yra pasisakęs, kad „Konstitucijos 32 straipsnio 4 dalies nuostata, kad kiekvienas lietuvis gali apsigyventi Lietuvoje, reiškia, kad visi užsienyje gyvenantys lietuviai, kad ir kur būtų jų nuolatinė gyvenamoji vieta, turi teisę bet kada grįžti į Lietuvą – savo etninę tėvynę. Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris atkirstų užsienyje gyvenančius lietuvius nuo lietuvių tautos. Iš užsienyje gyvenančių lietuvių negali būti atimta galimybė dalyvauti, jeigu jie to siekia, lietuvių tautos gyvenime. Užsienio lietuviai – sudedamoji, neatskiriama lietuvių tautos dalis.“</p> <p>Atsižvelgiant į išdėstytą, manytina, kad ribojamoji priemonė sustabdyti Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečių prašymų ir sprendimų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės priėmimą, yra nesuderinama su Lietuvos Respublikos tarptautiniais įsipareigojimais ir Konstitucija.</p>
--	---

	pilietybės priėmimą. Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos piliečiai, kurie jau gyvena Lietuvos Respublikoje su leidimais laikinai ar nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje ir toliau galėtų gyventi su minėtais dokumentais, tačiau nebūtų priimami asmenų prašymai dėl pilietybės ir pilietybės klausimai nebūtų sprendžiami.	
	Siūlome ribojamų priemonių trukmę ir peržiūrą nustatyti atsižvelgiant į Seimo sesijų laikotarpį, nes priešingu atveju norint pratęsti ribojamosios priemonės galiojimą galima nesusipėti to padaryti.	Neatsižvelgta. Ribojamųjų priemonių pratęsimas/buvimas turi būti siejamas su priežastimi, dėl kurios jos buvo įvestos, o ne su Seimo sesijų laikotarpiu.